

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔/๒๕๕๖

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลแพ่งสงฆ์คำโต้แย้งของจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ฐ. ๑๕๗๖๗/๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม หรือไม่)

ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ ยื่นคำฟ้องต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ฐ. ๑๕๗๖๗/๒๕๕๑ โดยมีบริษัท มิวเร็กซ์ จำกัด นายสุริยะ อุบัติศฤงค์ นายเจริ อุบัติศฤงค์ นายยาสีโอะ มิวระ นางสาวทวีศรี อุบัติศฤงค์ และบริษัท บลูแคนยอนพรอพเพอร์ตี้ จำกัด เป็นจำเลยที่ ๑ - ๖ ตามลำดับ โดยโจทก์ฟ้องจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้กู้ยืมและจำเลยที่ ๒ - ๖ ในฐานะผู้ค้ำประกัน เพื่อให้ชำระหนี้ตามสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี ขยายลดตัวสัญญาใช้เงิน ค้ำประกัน บังคับจำนองฯ รวมเป็นเงิน ๒,๕๕๕,๕๕๓,๕๗๓.๑๕ บาท ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลาง เพื่อขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ ๑ ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการได้ และต่อมาวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๔ ศาลแพ่งจึงมีคำสั่งว่า เนื่องจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ ๑ แล้ว ทำให้ศาลต้องงดการพิจารณาในส่วนของจำเลยที่ ๑ ไว้ก่อน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) จึงให้จำหน่ายคดีชั่วคราวสำหรับจำเลยที่ ๑ เสีย ส่วนจำเลยอื่นเนื่องจากโจทก์ประสงค์จะดำเนินคดีต่อไป จึงอนุญาตให้เลื่อนไปนัดสืบพยานโจทก์ต่อ

จำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๕ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ร้อง” เห็นว่าพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ดังกล่าว ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จะนำมาใช้บังคับไม่ได้ดังนี้

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” ซึ่งมีความหมายว่าลูกหนี้และผู้ค้ำประกันซึ่งต้องรับผิดชอบหนี้เดียวกันและในคดีเดียวกันย่อมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอกันในกฎหมาย และต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน แต่บทบัญญัติของมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) บัญญัติให้ศาลงดการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกัน แต่ไม่ได้ห้ามการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกัน ย่อมถือไม่ได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวของกฎหมายให้ความเสมอกันในระหว่างลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน กับถือไม่ได้ด้วยว่าบทบัญญัติดังกล่าวให้ความ

คุ้มครองลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเท่าเทียมกัน เนื่องจากผู้ค้ำประกันเป็นเพียงบุคคลที่สมัครใจเข้ารับผิดชอบ ใช้เงินแทนเมื่อลูกหนี้ที่ตนค้ำประกันในจำนวนหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่ต่อโจทก์แต่ไม่เงินวงเงินค้ำประกัน หากการพิจารณาคดีในส่วนของลูกหนี้ต้องคงไป โดยที่ไม่งดการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกันด้วย ผู้ค้ำประกันก็ต้องชดใช้หนี้ที่ตนค้ำประกันตามคำพิพากษาทั้ง ๆ ที่ลูกหนี้เป็นผู้รับผิดชอบต่อโจทก์โดยตรง แต่เมื่อการพิจารณาคดีในส่วนของลูกหนี้คงไปโดยที่ไม่งดการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกันด้วย ผู้ค้ำประกันกลับกลายเป็นผู้รับผิดชอบก่อนที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบ ศาลก็จะพิพากษาให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้ โดยที่ไม่พิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้ด้วย ซึ่งผู้ค้ำประกันอาจต้องรับผิดชอบยิ่งไปกว่าลูกหนี้ชั้นต้นที่ขอฟื้นฟูกิจการ ผู้ค้ำประกันที่ได้ชำระหนี้ให้โจทก์แทนลูกหนี้ไปตามคำพิพากษาย่อมมีสิทธิไต่เบี่ยเอาเงินคืนได้จากลูกหนี้ แต่เมื่อลูกหนี้อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการ และพ้นกำหนดขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แล้ว ผู้ค้ำประกันก็จะไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้เอาจากลูกหนี้ได้ ผลร้ายก็จะตกแก่ผู้ค้ำประกัน การที่ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันไม่มีความเสมอภาคและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน ด้วยเหตุเพราะพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) บัญญัติไว้ บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” ลูกหนี้ และผู้ค้ำประกัน ถือว่าเป็นความแตกต่างในเรื่อง “สถานะของบุคคล” ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ เมื่อบทบัญญัติของมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ของพระราชบัญญัติล้มละลายฯ บัญญัติให้งดการพิจารณาในส่วนของลูกหนี้ในคดีเดียวกันอันเกิดจากมูลหนี้เดียวกัน ย่อมถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติเพราะบุคคลหนึ่งในสถานะที่เป็นลูกหนี้ได้รับการปฏิบัติโดยการงดการพิจารณาในคดีที่ตนถูกฟ้อง แต่อีกบุคคลหนึ่งในสถานะที่เป็นผู้ค้ำประกันในคดีเดียวกันอันเกิดจากมูลหนี้เดียวกันไม่ได้รับการปฏิบัติโดยการงดการพิจารณาคดีในทำนองเดียวกัน การปฏิบัติที่ไม่เสมอภาคกันนี้ต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ของพระราชบัญญัติล้มละลายฯ จึงต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม จึงจะนำมาใช้บังคับมิได้

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ผู้ค้ำประกันมีความผูกพันต่อเจ้าหนี้ในอันที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๖๘๖ ว่า “ลูกหนี้ผิดนัดลงเมื่อใด ท่านว่าเจ้าหนี้ชอบที่จะเรียกให้

ผู้ค้าประกันชำระหนี้ได้แน่นอน” ดังนั้น เมื่อถึงกำหนดชำระหนี้แล้ว ลูกหนี้มีได้ชำระหนี้ ผู้ค้าประกันย่อมต้องรับผิดชอบตามสัญญาผู้ค้าประกัน เมื่อผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้แล้วอย่างน้อยเพียงใด ผู้ค้าประกันย่อมมีสิทธิไต่เบี่ยงเอาจากลูกหนี้ เพื่อต้นเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างไรๆ เพราะการค้ำประกันนั้น และเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดามีเหนือลูกหนี้ด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๓ แต่ในการรับผิดชอบต่อเจ้าหนี้หนี้ ผู้ค้าประกันสามารถยกข้อต่อสู้ของตนที่มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ เช่น การที่ผู้ค้าประกันมีสิทธิเรียกร้องที่อาจหักกลบลบหนี้ที่เป็นคุณแก่ตนกับเจ้าหนี้ได้ และข้อสำคัญ คือ ผู้ค้าประกันมีสิทธิยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ที่มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ซึ่งบัญญัติว่า “นอกจากข้อต่อสู้ซึ่งผู้ค้าประกันมีต่อเจ้าหนี้หนี้ ท่านว่า ผู้ค้าประกันยังอาจยกข้อต่อสู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย”

พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ซึ่งกำหนดขึ้นโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวมีโอกาสฟื้นฟูกิจการ จึงบัญญัติว่านับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการ จนถึงกำหนดเวลาต่างๆ ที่ระบุไว้ ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหายให้อนุญาตศาลการชี้ขาด ถ้ามูลแห่งหนี้ขึ้นเกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลาย ในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตศาลการชี้ขาดไว้ก่อนแล้ว ใ้แจ้งการพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น และมาตรา ๕๐/๔๒ (๔) ยังบัญญัติว่า “ในแผนให้มีรายการต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย...(๔) การไต่ถอนหลักประกันในกรณีที่มีเจ้าหนี้มีประกันและความรับผิดชอบของผู้ค้าประกัน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การคุ้มครองลูกหนี้ระหว่างการทำหรือดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการตามมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) มิได้มีบทบัญญัติที่ทำให้การที่ผู้ค้าประกันจะยกข้อต่อสู้ของตนเองหรือของลูกหนี้ตามที่มีอยู่ในกฎหมายขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้เกิดความเสียหายหรือด้อยลงแต่ประการใด และพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ยังได้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันในแผนดังกล่าวปรากฏในมาตรา ๕๐/๔๒ วรรคหนึ่ง (๔) ซึ่งบัญญัติว่า ในแผนการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จะต้องมีรายการความรับผิดชอบของผู้ค้าประกันด้วย ทำให้ผู้ค้าประกันได้รับการพิจารณาความรับผิดชอบของตนตามแผนด้วย

มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) จึงมิได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ค้าประกันแต่อย่างใด อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ